

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2561 จำนวน 12,167 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสต์และคาห์น (Best and Kahn)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการทดสอบค่าที (t - test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 ครูผู้สอน จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 94.90 ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.50 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60

2. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดระบบ การนิเทศ การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการการนิเทศ การติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนา ระบบและกระบวนการการนิเทศ การดำเนินการนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ จัดระบบการนิเทศ

3. การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราดจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

3.1 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อน กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาประสิทธิผลของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการพัฒนาการนิเทศภายในเพื่อให้หลากหลายและทันสมัยของการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน เพราะว่า การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการการบริหารและการประกันคุณภาพของทุกสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การจัด การเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ตามแนวทาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้

ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการ เปลี่ยนองค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาที่มีเงื่อนไขปัญหาทั้งในด้านปัจจัยและกระบวนการทำงาน เพราะการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงหรือ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยที่ผู้บริหารต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครู ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจพร้อมที่จะร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารมีความสำคัญ ในการดำเนินการด้านนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นอย่างดี (ปนัดดา ศิริพัฒนกุล, 2558 : 66) ทำให้บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริย์มาศ สุขกลี (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและ สอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งทิพย์ ทานู (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าโดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการปฏิบัติงานนั้น ตำแหน่งหน้าที่อาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานหรือการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความต้องการทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มคุณภาพการนิเทศภายในของสถานศึกษาให้สูงขึ้นและการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูและมีความรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการช่วยเหลือ ส่งเสริม ชี้แนะทางการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (นันทน์ภัส ไซรัมย์, 2555 : 11) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกิต สิงห์ทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ประภารัตน์ พนานุสรณ์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา บทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า บทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากในการปฏิบัติงานตามบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่มีขนาดใดก็ตาม มักจะมีบทบาทการนิเทศภายใน มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบริบทของหน่วยงานและภารกิจหลักที่ปฏิบัติ เพื่อเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ย่อมมีบทบาทการนิเทศภายในหลากหลายรูปแบบ ตามสถานภาพของสถานศึกษาที่มีความพร้อมต่างกัน และมีปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ต่างกัน กล่าวคือ สถานศึกษาขนาดเล็กดำเนินการการนิเทศภายใน โดยใช้บุคลากรจากสถานศึกษาอื่นมาช่วยในการดำเนินการนิเทศภายในและมีการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิภาพตลอดเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในอย่างครบถ้วน แต่สถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดแคลนงบประมาณ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากชุมชนซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่อาจช่วยเหลือ ส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่ได้เท่าที่ควรและยังขาดงบประมาณทางบุคลากร (รัตนา ชุมไรสง. 2556 : 90) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลชัย ศรีเข้ม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 พบว่า สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีย์รัตน์ วีระสุนทร (2553 : 94) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด พบว่า สภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบการนิเทศ เกี่ยวกับการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี การรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและการวางแผนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การนิเทศระหว่างสถานศึกษา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและนำคำแนะนำกลับมาปรับปรุงให้ผลการนิเทศภายในครั้งต่อไปบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์

2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในการดำเนินการนิเทศ เกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน การประชุมชี้แจงมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของผู้นิเทศและการปฏิบัติการนิเทศภายในตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้และส่งผลให้การนิเทศภายในบรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในการติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการการนิเทศ เกี่ยวกับการประชุมแจ้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศให้เข้าใจตรงกัน การประสานงานระหว่างผู้บริหารกับหัวหน้าโครงการการนิเทศภายใน และการเยี่ยมสังเกตและตรวจเช็คผลประเมินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งผลให้การนิเทศภายในประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ศึกษาการนิเทศการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน